

SOBRE EL BONAPARTISME

(La superioritat del marxisme)¹

Lev Trotski

publicat l'1 de desembre de 1934

versió catalana feta per Alejo Martínez – alejomp@lycos.es - des de: “Sobre el bonapartismo (La superioridad del marxismo).”, en, *Escritos*, Editorial Pluma, Bogotá, 1976, Tomo VI, volumen 1, pp. 167-170.

En el problema senzill però summament important del bonapartisme actual es confirma novament la superioritat de l'anàlisi marxista sobre totes les formes de l'empirisme polític. Fa més de tres anys plantejarem en aquestes mateixes columnes la idea que la democràcia burgesa, a mesura que desapareix de l'escena, plenament d'acord amb les lleis de la història li cedeix el pas a un bonapartisme propi del capitalisme en decadència. Recordem la nostra anàlisi de la democràcia: és fonamentalment un comitè de conciliació entre dues classes: es manté mentre les contradiccions de classe permeten la conciliació. La tensió de les contradiccions de classe provoca una explosió en la democràcia. Aquesta pot donar lloc a la dictadura del proletariat o a la dictadura feixista del capital monopolista. Però abans que un d'aquests dos extrems triomfe sobre l'altre necessàriament s'estableix dins de la societat, un règim transicional d'equilibri inestable entre ambdós extrems, el proletariat i el feixisme, que es paralitzen un a l'altre i permeten així que l'aparell burocràtic adquireixca en la seua condició d'àrbitre i salvador de la nació, una independència i una força excepcionals. Un govern supraparlamentari de la gran burgesia que estableix l'equilibri entre els dos extrems en pugna recolzant-se en la policia i l'exèrcit és, precisament, un govern de tipus bonapartista. Aqueix fou el caràcter dels governs de Giolitti a Itàlia, de Bruening-Papen-Schleicher a Alemanya, de Dollfuss a Àustria. També són governs d'aquesta espècie el de Doumergue i l'actual de Flandin a França, el de Colijn a Holanda, etcètera. Entendre l'essència del neobonapartisme és entendre el caràcter de l'últim termini que li queda al proletariat per a preparar-se per a la batalla definitiva.

Quan férem per primera vegada aquesta anàlisi, els stalinistes estaven més que orgullosos del dogma que afirmava que “la socialdemocràcia i el feixisme són bessons”. Anunciaren: “El feixisme ja està ací.” Ens acusaren (ni més ni menys) d'anomenar deliberadament bonapartista el règim feixista per a reconciliar (!) el proletariat amb aquest règim. ¿Qui no sap que els arguments stalinistes es

caracteritzen sempre per la seua profunditat teòrica i la seua honestedat política!?

No obstant, els stalinistes no estaven sols. Els invàlids polítics Thalheimer i Brandler més d'una vegada exercitaren la seua gran ironia amb el tema del bonapartisme; d'aquesta manera esperaven trobar el camí més breu cap a l'abeurador de la Internacional Comunista.

La prova final del debat l'aportà França, el país clàssic del bonapartisme. Léon Blum ha demostrat recentment, en una sèrie d'articles, que la proposta de reformar la constitució estava totalment impregnada d'esperit bonapartista. El Comitè Antifeixista d'Intel·lectuals d'esquerra (Langevin i d'altres) assenyalava en la seua crida la sorprenent analogia entre els últims discursos de Doumergue i els manifestos que llençava Louis Napoleon en 1850. Avui el tema del bonapartisme ja està a l'ordre del dia. Molts que ni volien escoltar parlar de bonapartisme quan es preparaven les condicions socials i polítiques per a l'ascens d'aquest règim avui l'han reconegut en les seues fórmules jurídiques i la seua retòrica xantatgista.

Una vegada més el mètode marxista ha demostrat la seua superioritat. La seua utilització fou, precisament, el que ens permeté reconèixer la nova forma d'estat que a penes començava a conformar-se; no la caracteritzarem d'acord amb els seus florejos jurídics i retòrics sinó per les seues arrels socials. Aquest mètode també ens permet comprendre millor l'orientació del neobonapartisme que s'ha imposat en el nostre país. La seua essència no radica, com creu Léon Blum, en la revisió formal de la constitució. És només la tradició jurídica del pensament polític francès el que ha portat Doumergue pel camí de Versalles. De fet ja s'ha consumat la vertadera revisió de la constitució. No és un problema de tres o quatre paràgrafs sinó de tres o quatre mil revòlvers feixistes. Ja fa molt, Engels digué que l'estat és un destacament d'homes armats que compten amb atribucions materials, com les presons. Per als vells i estúpids demòcrates del tipus de Renaudel aquesta definició fou quasi sempre una blasfèmia. Ara l'estat es presenta davant de nosaltres en tota la seua cínica nuesa. Amb l'ajuda d'alguns milers de revòlvers, els feixistes, gossos guardians del capital financer, s'han posat al mateix nivell que els milions d'obriers i camperols desarmats i els han neutralitzat; sols aquest fet ha fet possible l'aparició del règim bonapartista. Per tal de derrocar el govern bonapartista hem d'aixafar primer que res els seus destacaments armats auxiliars: per a això hem d'armar l'avantguarda proletària creant una milícia obrera.

Açò és el que ens ensenyen l'experiència històrica i l'anàlisi marxista.

¹ "Sobre el bonpartisme (la superioritat del marxisme).", *La Verité*, 1 de desembre de 1934.